

om det var blevet fremlagt paa Thingets Bord, saa foretrak jeg at overlære det til Finanzministeren, som dengang endnu ikke havde set det originale Andragende, for at han kunde gjøre sig bekendt dermed. Nu er det mig bekendt, at der ikke vil blive taget Hensyn dertil; altsaa den Skattelettelse, der har været ydet dem tidligere, men derimod ikke i de sidste 10 Aar, vil heller ikke mere kunne tillægges dem, og derfor er der en yderligere Grund til at lette dem saameget som muligt for Tienden. Jeg mente, at der her frembød sig en Leilighed, skjøndt jeg ikke vil sige, at det just er nogen meget god Leilighed; thi selv om deres Torder bleve ganske tiendefri, vilde det dog kun have lidet at betyde ligeoverfor den store Skattebyrde, som paahviler disse Torder. Det vil Enhver kunne forstaa, efter hvad jeg har fremført om, at der ved Magesifte mellem to ligestore Landeendomme med ligemeget Hartkorn, nemlig 8 Edr., er givet 25,000 Rd. i Bytte. Det glæder mig naturligvis, og jeg kan ikke Andet end være den høitærede Minister takkyldig for, at han vil virke til, at Kommissionen tager tilbørligt Hensyn dertil, — jeg tvivler ikke om, at en fornøstlig Tiendekommission vil blive valgt af den høitærede Minister, jeg tvivler heller ikke om, at det har været fornøstlige Tiendekommissioner, som have virket ved de tidligere Aflysninger; men ikke desto mindre er jeg overbevist om, at der ikke er taget saadanne tilbørlige Hensyn; thi der hører som sagt Meget til at tage de virkelig tilbørlige Hensyn. Disse Torder ere af den Bessaffenhed, at jeg tror, at de i Analogi af Loven burde være ganske tiendefri. Det hedder jo nemlig i Forordningen af 8de Januar 1810, at Torder, som ere indtagne fra Havet, ere tiendefri. Nu ere disse Torder boniterede, som det hedder i Loven, „efter Tordernes indre Bessaffenhed“ til Art 20, og da de ikke ere af den allerbedste Marff, maa jeg antage, at der ikke er taget Hensyn til, at der flere Overfømmelser. Vedkommende er gaaet ind paa denne høie Hartkornansættelse i den Ero, at Torderne vilde blive beslyttede ved et saadant Digeanlæg, som jeg har omtalt, at man mente, at Regeringen vilde iværksætte; de have ment, at,

naar de vedtoge en saa høi Hartkornansættelse, maatte det være en Spore for Regeringen til snarest muligt at gjøre Noget i saa Henseende. Nu er der som sagt Intet gjort; man har stadig maattet vente det ene Aar efter det andet, og man har paa det Nærmeste været entig om selv at opføre et Sommerdige. Derved vilde disse Torder blive beslyttede mod Havets Overfømmelser paa den Tid, da de skadeligste Floder indtræffer, og saa mener jeg, at man med Rette kunde sige, som det hedder i Loven om tiendefri Tord, at de vare indtagne fra Havet. Men hvis de saa vare tiendefri, naar de saaledes vare indtagne fra Havet, hvor meget mere maa de saa ikke være tiendefri, naar de ikke ere indtagne fra Havet. Enkelte Tordbrugere have endog saa indtaget enkelte Lodder, fordi de ikke turde vove at saa i dem, førend de vare saaledes indbidede. Det er naturligvis forbundet med store Omkostninger, Omkostninger, som neppe kunne indvindes ved den Nettoindtægt, der kan indkomme i de første Aaringer; men Tiendetageren kommer strax, naar Afgrøden forøges, og siger: Der bliver en bedre Indtægt for mig. Det tror jeg ikke er rigtigt, og jeg vilde derfor have ønsket, at den ærede Minister var gaaet noget videre og havde indrømmet, at der maa og bør tages Hensyn til saadanne Tordforbedringer, som medføre betydelige Udgifter; thi det tror jeg virkelig, at der maa og kan. Det forekommer mig at følge af Lovens Aand og endog af dens Bogstav, at der skal tages Hensyn dertil. Det hedder jo i Loven af 14de April 1852 § 1: „Den Kornrende, der for Tiden ydes i Kjørven, skal inden 1ste Januar 1856 være bestemt til faste aarlige Afgifter“, og dernæst hedder det i § 22 af samme Lov: „For de Torder, som ikke inden 1ste Januar 1856 ere blevne tiendepflichtige, kan denne Forpligtelse ikke senere indtræde“. Jeg mener nu, at dette absolut maa forstaaes saaledes, at det har været Lovens Aand helt igjennem fra Udstedelsen af den første Lov, Forordningen af 8de Januar 1810, hvor der først siges, hvilke Torder der skulle være tiendefri, nemlig Heber, Moser og Kjør etc. Det vil altsaa sige efter min Mening, at af flige Torder, som det er forbundet med saa store